

การดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

The existence of Teen-Jok weaving of Lao Khrang Ethnic Group in Nakhon Pathom Province.

Received 2 February 2021

Revised 13 February 2021

Accepted 15 February 2021

แพรภัทร ยอดแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Praepat Yodkaew

Nakhon Pathom Rajabhat University

บทนำ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาการดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 2.ศึกษาลวดลายของการทอผ้าตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือ กลุ่มทอผ้าตีนจาก เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

ผลการวิจัยพบว่า

1.ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่ 1. คุณค่าและความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง 2. มูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดจากผ้าทอตีนจาก 3. พลังการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ผ้าทอตีนจาก กลุ่มทอผ้าตีนจากมีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะธุรกิจชุมชน และมีการใช้กลยุทธ์เพื่อพัฒนาศักยภาพธุรกิจชุมชน คือ 1) ด้านการผลิต 2) ด้านการตลาด 3) ด้านการเงิน 4) ด้านการบริหารจัดการ เพื่อบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าและเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมและประเพณีการทอผ้าตีนจากของชาวลาวครั้ง

2.ลวดลายของผ้าทอตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีลวดลายผ้าทอลาวครั้งที่เป็นเอกลักษณ์คือ 1.ลวดลายธรรมชาติ ได้แก่ ลายดอกมะเดื่อ ลายดอกชบา ลายดอกแก้วและลายดอกพิกุล ลายมะเขือ ลายไม้สน ลายนาค ลายหงส์ ลายน้ำ้าหลี เป็นต้น 2.ลวดลายเรขาคณิต ได้แก่ ลายสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายเส้นตรง เส้นโค้ง วงกลมและวงรี ลายตະขอ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจากในชุมชนลาวครั้งโพรงมะเดื่อที่ได้รับความนิยมที่สุดคือ ผ้าทอตีนจาก ลายดอกมะเดื่อ

คำสำคัญ: การดำรงอยู่, ผ้าทอตีนจาก, กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง

Abstract

This research aims to 1. Study the existence of the weave weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madua Subdistrict, Muang District, Nakhon Pathom Province. 2. Study the pattern of weave weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madua Subdistrict, Muang District, Nakhon Pathom Province. The sample was selected by purposive sampling from Laos Khrang weaving group Phrong Madua Subdistrict.

The study revealed that

1. Important factors affecting the existence of the weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madua Subdistrict, Muang District, Nakhon Pathom Province, as follows: 1. Value and pride in the history and wisdom of the Lao Khrang ethnic group 2. Creative economic value resulting from the weave woven fabric 3. The power of participation in driving fabric conservation Teen-Jok weaving Group has an operating pattern as a community business. And strategies are used to develop the potential of the community business, namely 1) Production 2) Marketing 3) Financial 4) Management. The product of Chom Jok weaves in the Lao Khrang fur burlap community. The most popular figs are Fig flowers pattern fabric Teen-Jok weaving

2. The pattern of the Teen-Jok weaving of the Lao Khrang ethnic group Phrong Madua Subdistrict Municipality, Mueang District, Nakhon Pathom Province There is a unique pattern of Lao Khrang weaving. 1. Natural patterns such as fig flower pattern, hibiscus flower pattern, glass flower pattern and Pikul flower pattern, eggplant pattern, pine wood pattern, Naga pattern, swan pattern, watermark flow etc. 2. Geometric patterns such as triangular pattern Rhombus, straight lines, curves, circles and ellipses, hooks, etc. The fabric of the chalk fabric in the community of Laos Khrang and the bur fig. The most popular are Figot weave with figs pattern.

Keyword: The existence, Teen-Jok weaving, Laos Khrang Ethnic Group

ความสำคัญและที่มาของปัจจัย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่นคง ยั่งยืน” เป็นประเทศไทยพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีอิกราช อธิบดีเติย และบูรณะภาพแห่งเขตอำนาจศาล การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปีกแฝง มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโต

ของ ชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกับด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและสักดิ์ศรี (กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) : 5)

ผ้าหอตีนจก เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน โดยเฉพาะตลาดลายผ้าหอในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะมายาวนาน สามารถสร้างชื่อเสียงและความมีเอกลักษณ์ให้กับประเทศไทย เนื่องจากมีการประยุกต์ใช้สัดธรมชาติในท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาดั้งเดิม ที่ได้รับการปรับปรุง และพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่น มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นมาเป็นร้อยกว่าปี

ในอดีตชาวลาวครั้ง มีการประกอบอาชีพหลักดังเดิมด้วยการทำนา ทำไร่ เมื่อเสร็จจากฤดูทำนาไร่ จะมีช่วงเวลาที่รอฤดูการทำนาไร่ รอบต่อไป จึงมาทำการทอผ้าในครัวเรือนเพื่อใช้สวมใส่ในชีวิตประจำวันและร่วมงานบุญประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ในปัจจุบันความเจริญภาคอุตสาหกรรมได้ขยายฐานมาในพื้นที่ ชาวบ้านเริ่มลดการทำไร่ข้าวและเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ทำให้การทอผ้าในครัวเรือนเริ่มลดลง อีกทั้งชาวบ้านส่วนใหญ่ เห็นว่า การทอผ้าทำให้เกิดความยุ่งยากในชีวิต ผ้าหอมีกรรมวิธีที่มีหลายขั้นตอน ขั้บช้อน ต้องใช้เวลานาน ไม่สะดวกสบาย รูปแบบของผ้าหอก็ไม่หลากหลาย ราคาก็แพงกว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูป จึงไม่นิยมสวมใส่ผ้าหอตีนจก และไม่ต้องการประกอบอาชีพหอผ้า เนื่องจากไม่เชี่ยวชาญ ใช้เวลาในการทำงานนาน รวมทั้ง รายได้ไม่แน่นอน

การรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาด้านการทำผ้า ช่วยให้เข้าใจประวัติศาสตร์ที่มาของกลุ่มวัฒนธรรมลาว ครั้ง รวมทั้งอัตลักษณ์ตลาดลายและสีสันของผ้าหอลาวครั้ง จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริโภคที่จะได้เข้าใจ และเปิดใจสุนทรียภาพที่แตกต่างจากกลุ่มวัฒนธรรมอื่นๆ ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ ผ้าหอต่อไปในอนาคต ด้วยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นดังเดิมมาประยุกต์ใช้งาน เสริมสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP : หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) การมีผู้สืบทอด มรดกทางวัฒนธรรมทางภูมิปัญญา (Intangible Cultural Heritage) ก็จะเป็นความพร้อมของตัวชี้วัดในการเสนอขอขึ้นทะเบียนในระดับ UNESCO ต่อไปในอนาคต (สิทธิชัย สมานชาติ, 2562)

จากการบททวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผ้าหอลาวครั้ง ผ้าหอตีนจกและกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง พบร่วมกัน วิจัยของผู้วิจัยหลายท่านที่น่าสนใจ เช่น แพรภัทร ยอดแก้ว (2561) (2559) ภานภัทร ยอดแก้ว (2559) ทรงพล ตวนเทศ (2555) เสารนีย์ อารีจเจริญ (2556) รุจิ ศรีสมบัติ (2553) สุพิช ศรีพันธุ์ (2551) นุจิรา รัศมีเพบูลย์ (2549) วิราวรรณ์ ชาติบุตร (2546) งานวิจัยเหล่านี้ ได้ศึกษาชาติพันธุ์ลาวครั้งในด้านต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องภูมิปัญญาการทอผ้า ตลาดลายและวัฒนธรรมวิถีพุทธ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การดำเนินการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมและประเพณีการทอผ้าของชาวลาวครั้ง เผยแพร่เป็นองค์ความรู้อย่างถูกต้อง ช่วยต่อยอดในการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า นำความรู้มาสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น เป็นฐานข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสร้างรายได้และความมั่นคงจากทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประเทศไทย 4.0 และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่นคงและยั่งยืน” เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการอย่างการทอผ้าตีนจากกลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาลวดลายของการทอผ้าตีนจากกลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหา คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่ของชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม
3. แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการทอผ้าตีนจาก
5. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง

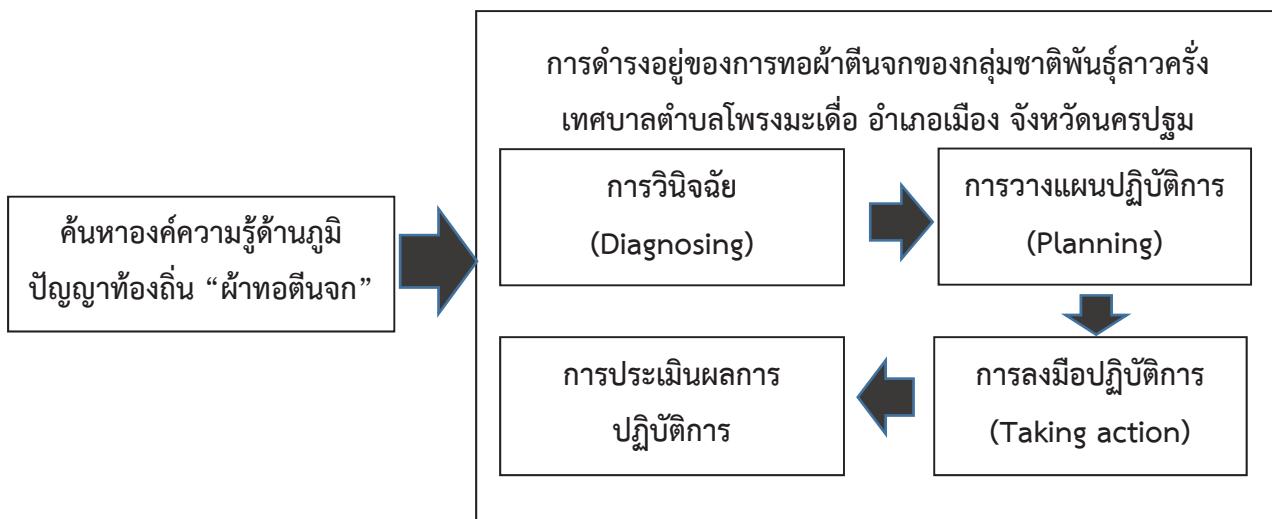
ด้านประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ด้านระยะเวลา

ใช้ระยะเวลา 1 ปี ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 จนถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2563

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการคุยกับผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักวิจัย คือ

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Searching) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ เอกสารทางด้านวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและแหล่งข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต

2. การศึกษาในพื้นที่ (Research Area Surveying) ใช้วิธีการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) เกี่ยวกับสภาพพื้นที่ กระบวนการ ความสัมพันธ์ วิถีชีวิต หรือพฤติกรรมของชาวบ้าน การเก็บข้อมูลจากเรื่องเล่า (Story Telling) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชุมท้องถิ่น และสมาชิกกลุ่มทอผ้า ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ “กลุ่มทอผ้าตีนจก” ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล

เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้าง และพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง โดยศึกษาทฤษฎี แนวคิด จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการทอผ้า เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยให้มีความเหมาะสมที่สุด นอกจากนั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ ได้แก่

1. การวิเคราะห์เอกสารและหลักฐานต่างๆ (documentary analysis)
2. การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนจากคำบอกเล่า (oral history)
3. การเดินสำรวจสภาพแวดล้อมในชุมชน (transect walk and guide field walk)

4. การสังเกตและการจดบันทึก (observation and field-note)
 5. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi structured interviewing)
 6. การจัดกลุ่มสนทน (focus group discussion)

โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความลึกซึ้งและการอิ่มตัวของข้อมูล (data satiation) เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้ว ไม่มีความซัดเจน ผู้วิจัยลงพื้นที่เพิ่มเติมจนกว่าจะได้ข้อมูลที่มีความอิ่มตัว

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเหลี่ยม (Triangulation) (ผ่องพรรณ ตรัยมงคล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555 และ บุญชม ศรีเสนาอุด, 2554: 184) รายละเอียด มีดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบสามเหลี่ยมข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่ 1) แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกัน หรือไม่ 2) แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และ 3) แหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเหลี่ยมรวมข้อมูล (Methods Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตการณ์คู่กับการซักถามสัมภาษณ์พร้อมกัน

3. การสร้างบทสรุปและยืนยันบทสรุป คือ การนำหลักการ แนวคิด และทฤษฎีมาสร้างเป็นบทสรุป ร่วมกับข้อมูลที่เชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้อง โดยเน้นความเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่ การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริง

จากข้อมูลที่ได้ นำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจัดหมวดหมู่ตามประเด็นปัญหาและ การตีความจากข้อมูลที่ได้ ตามกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็น ตามกลุ่มข้อมูลและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล นำเสนอแบบพรรณนาเนื้อความ

สรุปผลและเสนอแนะ

ສ່ວນທີ 1 ການດຳກຳຍຸ້ງຂອງການທອັນຈິນຈົກຂອງກລຸ່ມໜາຕີພັນຮູ້ລາວຄົ່ງ ເທິງບາລດຳບາລໂພຣນະເດືອນ ອຳເກົດເມືອງ ຈັງວັດນາປະປຸງ

ผลการวิจัยพบว่า ในอดีตผู้ทอมักทอผ้าตื้นๆจากไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งถวายพระสงฆ์เป็นพุทธบูชา แต่ในปัจจุบันเป็นการทอผ้าเพื่อการจำหน่ายและใช้นุ่งห่มในงานประเพณี ชุมชนต้องการจะอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้าตื้นๆซึ่งเป็นพ้าทอของกลุ่มชาติพันธุ์ล้วนๆครั้งไม่ให้สูญหาย ชาวบ้านที่มีความรักและต้องการที่จะ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้า ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาการทอผ้า จึงมีการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มทอผ้า เรียนรู้และฝึกอบรมวิธีการทอผ้า วิธีการทำธุรกิจชุมชน ซึ่งมีการนำเอาภูมิปัญญาที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดการผลิตสมสานระหว่างลายผ้าแบบโบราณและลายผ้าสมัยใหม่ เน้นเทคนิคการทอผ้าที่มีการประยุกต์ใช้เส้นฝ้ายผสมเส้นไหมมาขึ้นลายผ้า จึงทำให้ผ้าทอตื้นๆมีเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นและร่วมสมัย สามารถสร้างอาชีพ เสริมรายได้ให้กับครอบครัวได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีกระบวนการส่งเสริมให้คนใน

ชุมชนเกิดความรักและตระหนักถึงคุณค่าของผ้าทอตีนจาก ร่วมสืบสานภูมิปัญญาด้านการทอผ้าและสนับสนุน การทอผ้านำมาเป็นอาชีพในครัวเรือน รวมทั้งส่วนใส่ผ้าทอตีนจากในงานบุญประเพณีและงานวันสำคัญต่างๆ

นอกจากนั้น กลุ่มทอผ้า ได้มีรูปแบบการดำเนินงานกลุ่มในลักษณะธุรกิจชุมชน มีการรวมกลุ่ม และพัฒนากลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจชุมชนที่เป็นระบบ มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจนดังนี้ คือ ประธาน รองประธาน เลขาธิการ ฝ่ายบัญชี เป็นต้น และมีการใช้กลยุทธ์เพื่อพัฒนาศักยภาพธุรกิจชุมชน คือ

1. ด้านการผลิต 2. ด้านการตลาด 3. ด้านการเงิน 4. ด้านการบริหารจัดการ เพื่อบริหารจัดการกลุ่มทอผ้า ในรูปแบบธุรกิจชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมและประเพณีการทอผ้าของชาลาฯ ครั้ง เผยแพร่เป็นองค์ความรู้อย่างถูกต้อง ช่วยต่อยอดในการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า นำความรู้มาสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน ท้องถิ่นเป็นฐานข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสร้างรายได้และความมั่นคงจากทุน ทางวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประเทศไทย 4.0 และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยสืบไป

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินการทอผ้าตีนจากกลุ่มทอผ้าล่าวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรง มะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่

1. คุณค่าและความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ล่าวครั้ง การ ส่งเสริมให้ชาวล่าวครั้งในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญา ประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ล่าว ครั้ง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาของชาติพันธุ์นั้น เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการ สร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ที่เกิดขึ้นจากชุมชน

2. มูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดจากผ้าทอตีนจาก เมื่อชุมชนมีผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจาก ซึ่งเกิด จากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชน มาประกอบอาชีพทอผ้าและมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้า นำไปสู่การ เผยแพร่ผลงานและการจำหน่ายผ้าทอตีนจาก ในรูปแบบร้านจัดจำหน่าย ณ ศูนย์ทอผ้าล่าวครั้งของเทศบาล ตำบลโพรงมะเดื่อ โดยผู้ผลิตจำหน่ายเอง และจัดจำหน่ายในงานนิทรรศการสำคัญต่างๆ ทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น จนกระทั่งผ้าล่าวครั้งในชุมชนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก นอกจากนั้น ได้เพิ่มช่องทางการจัด จำหน่ายในรูปแบบของสินค้าออนไลน์ การจัดจำหน่ายผ่านทางบริษัทไปรษณีย์ไทย และการสร้างเครือข่ายของ ผลิตภัณฑ์ OTOP รวมทั้งหาแนวทางในการนำผลิตภัณฑ์ผ้าทอล่าวครั้งส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อ ขยายตลาดให้กว้างขึ้นทำให้เกิดรายได้สู่ชุมชน

3. พลังการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ผ้าทอตีนจาก พลังการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งในระดับฐานรากของชุมชน ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน ที่เรียกว่า พลัง “บวร” กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของ “บ้าน” หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และครัวเรือน “วัด” หมายถึง วัดโพรงมะเดื่อ และ “โรงเรียน” หมายถึง สถานศึกษาในท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ และโรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคุณ และพลังการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานสนับสนุนภายนอก เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม สำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษาอุตสาหกรรมบริการ และการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นต้น พลังการมีส่วนร่วมนี้ จะช่วยเสริมให้ชุมชนมีพลังใจ พลังความคิด และพลังความสามารถในการรักษาความตั้งใจในการสืบสาน อนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้า ให้สืบสานต่อไปได้อย่างยั่งยืน

การสนับสนุนการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง หน่วยงานราชการและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จึงมีนโยบายสนับสนุนการรวมกลุ่ม และ การทำงานของกลุ่มทอผ้าในชุมชนในรูปแบบธุรกิจชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อการสืบสาน อนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจากที่มีลวดลายต่างๆที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนลາวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

ส่วนที่ 2 ลวดลายของการทอผ้าตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ผ้าทอตีนจากของกลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เป็นผ้าทอมือที่มีลวดลายเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญ คือ ลายดอกมะเดื่อ ซึ่งลวดลายดอกมะเดื่อ ได้มาจากการประชุมอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ นำโดยคุณพิทักษ์พล ตันกิตติวัฒน์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ และคุณอนงค์ลักษณ์ ตันกิตติวัฒน์ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ผู้มีเชื้อสายลາวครั้ง ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ภูมิปัญญาการทอผ้าของ กลุ่มชาติพันธุ์ลາวครั้ง รวมทั้ง คุณน้ำวรรณ คุทบดี ประษฐ์ท้องถิ่นด้านผ้าทอพื้นเมือง ผู้คิดค้น ผ้าทอลາวครั้ง ลายดอกมะเดื่อ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่การทอและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจากที่มีลวดลายแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งลวดลายผ้าทอ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลวดลายธรรมชาติ ได้แก่

- 1.1 ลายดอกไม้ เช่น ดอกมะเดื่อ ดอกชบา ดอกแก้ว ดอกสนและดอกพิกุล เป็นต้น
- 1.2 ลายพันธุ์ไม้ เช่น ลายมะเขือ ลายตันไฝ ลายตันไม้ ลายไม้สน เป็นต้น
- 1.3 ลายสัตว์ต่างๆ เช่น ลายนก วงศ์ ช้าง แม้ นาค นกยูง เป็นต้น
- 1.4 ลายที่เกี่ยวกับน้ำและความอุดมสมบูรณ์ต่างๆในชุมชน เช่น ลายฝนตก ลายน้ำไหล ลายภูเขา

2. ลวดลายเรขาคณิต ได้แก่

- 2.1 ลายเรขาคณิตพื้นฐานทั่วไป เช่น ลายสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายเส้นตรง เส้นโค้ง วงกลมและวงรี เป็นต้น
- 2.2 ลายสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ลายสร้อย ลายรหัส ลายโคม เชิงเทียนลายธรรมาน์ ลายตะขอ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผ้าทอลາวครั้ง นิยมใช้สีแดงจากการย้อมด้วยครั้งเป็นสีหลักในการทอผ้า ทั้งด้วยเส้นยืนและด้วยเส้นพุ่ง ส่วนด้วยเส้นพุ่งพิเศษ ซึ่งในการทอลวดลายจกน้ำชาบ้านจะนิยมใช้สีเหลืองเป็นหลัก ส่วนสีอื่นจะ

เป็นองค์ประกอบ ได้แก่ สีขาว สีดำ สีส้มและสีเขียว ในอดีตผ้าหนึ่งผืนจะมีสี 5 สีเท่านั้น แต่ปัจจุบันมีการพัฒนา การทอผ้าให้มีลักษณะทันสมัยมากขึ้น ผ้าทอบางผืนอาจจะมีสีสันใหม่หรือสีเด็นฝ่ายมากกว่า 5 สี เช่น มีสีฟ้า สีชมพู เป็นต้น ชาวลาวครั้งมีความชำนาญในการเลือกใช้สีเด็นใหม่สีตรองข้ามและสีขัดแย้งมาอยู่ด้วยกัน ผสมผสานกันเป็นลวดลายผ้าอย่างกลมกลืนดงาม นอกจากนั้น นิยมใช้สีเด็นเงิน ดีนทอง ทอลวดลาย ประกอบระหว่างลวดลายตีนจกอีกด้วย

ปัจจุบันสีเด็นด้วยฝ่ายและสีเด็นใหม่ที่ใช้ในการทอไม่นิยมที่จะย้อมสีเอง เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญ และใช้เวลามาก ที่สำคัญขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการย้อมสีเด็นด้วย กลุ่มทอผ้าจึงสังด้วยที่ย้อมสีแล้วจากกลุ่มทออื่นๆ เช่น จังหวัดสุรินทร์ ชัยภูมิ เป็นต้น นำสีเด็นด้วยมาทอเป็นตัวชิ้น โดยลักษณะของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จะมีวิธีการทอและขั้นตอนการทอที่ลักษณะและประณีต ทอเป็นผ้าสีพื้นและทอเป็นลวดลายต่างๆ นิยมใช้ลวดลายจากลายผ้าดั้งเดิมมาเป็นต้นแบบ เรียกว่า ลวดลายโบราณ และมีการพัฒนาดัดแปลงมาเป็นลวดลายในปัจจุบันอีกด้วย ผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจกในชุมชนลาวครั้งโพรงมะเดื่อที่ได้รับความนิยมที่สุดคือ ผ้าทอตีนจกลายดอกมะเดื่อ

สำหรับการเก็บข้อมูลของลวดลายทอผ้าตีนจกของกลุ่มทอผ้า พบว่ามีวิธีการเก็บรักษาลวดลายผ้าทอตีนจกมี 3 รูปแบบคือ

1. การเก็บผ้าทอโบราณ เป็นการเก็บลายผ้าเก่าไว้เป็นต้นแบบและอนุรักษ์ไว้ โดยชึงผ้าทอโบราณบนกรอบผ้า ซึ่งแต่เดิมชาวบ้านจะขายผ้าทอโบราณเก็บห้องหงุด รวมทั้งผ้าทอโบราณเมื่อเจ้าของผ้าเสียชีวิตไปเนื่องจากไม่รู้ถึงคุณค่าของผ้าทอและลวดลายโบราณ การเก็บผ้าโบราณที่เหลืออยู่ จะช่วยอนุรักษ์ผ้าทอผ้าโบราณได้

2. การขึ้นกีทอผ้าและใช้มีขัดลายเก็บไว้ ทำให้สามารถนำผ้ามาทอ นำผ้ามาจักได้ง่ายขึ้น

3. การบันทึกลวดลายลงในกระดาษ เป็นตารางลาย เส้นกราฟ สามารถบันทึกได้มาก และทำสำเนาได้เป็นจำนวนมาก เป็นการเก็บข้อมูลของลวดลายทอผ้าตีนจกได้อย่างดี

กระบวนการการรักษาลวดลายผ้าทอตีนจกทั้ง 3 รูปแบบ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการอนุรักษ์ ลวดลายทอผ้าตีนจกของชาวลาวครั้ง ที่สำคัญศิลปะการทอผ้าตีนจกของชาวลาวครั้งได้นำเอาภูมิปัญญาที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดการผสมผสานระหว่างลายผ้าแบบโบราณและลายผ้าสมัยใหม่ เน้นเทคนิคการทอผ้าที่มีการประยุกต์ใช้สีเด็นฝ่ายผสมสีเด็นใหม่มาขึ้นลายผ้า จึงทำให้มีเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นและร่วมสมัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การดำเนินการอยู่ของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ชุมชนลาวครั้งเกิดความรักและ恐怖หักดิบคุณค่า ร่วมสืบทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าด้วยการตั้งกลุ่มอาชีพการทอผ้าและสนับสนุนการทอผ้าตีนจกนำมาเป็นอาชีพในครัวเรือน เพาะาะ恐怖หักดิบให้เห็นถึงความสำคัญการทอผ้า สามารถสร้างอาชีพ เสริมรายได้ให้กับครัวเรือนได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลือ ไชโยรา (2551) ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาการทอผ้าใหม่ของชุมชน ตำบลโคลาจัน เป็นสิ่งที่ทึงดงาม มีคุณภาพที่โดดเด่น ลักษณะเหล่านี้เป็นพื้นฐานของความเชื่อ

และสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา จึงทำให้ผ้าไหม มีคุณค่า และมีบทบาทสำคัญที่บ่งชี้ถึงความเป็นมาของชุมชน แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ การค้น การคิด การประดิษฐ์ การแก้ไขปรับปรุงประยุกต์ให้มีความเหมาะสมลงตัว กล้ายเป็นจารีต ประเพณี วัฒนธรรมที่ถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานสืบต่อไป การสืบทอดและพัฒนาการของ การทอผ้าไหม โดยวิธีการสอนกันเองในชุมชน จาก ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ สู่ลูกหลาน เป็นการเรียนรู้กันภายในชุมชน ความสำคัญและความสัมพันธ์ของผ้าไหมกับวิถีชีวิตคนในชุมชนโครงการ ที่ใช้กระบวนการทอผ้าไหม และผ้าไหม เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงาม ความสามัคคี ตลอดจนถึงการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ครอบครัว จนถึงชุมชน สร้างค่านิยมความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ควรส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคใน การดำเนินอยู่ของการทอผ้าไหมของชุมชนโครงการ ได้แก่ ผ้าไหมที่มีคุณภาพและมีคุณค่าสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน ลดปัญหาความยากจนลงได้ และการพัฒนาการทอผ้าไหมอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการบริหารจัดการระบบกลุ่ม รวมถึงวัสดุดิบจากการหมาติที่นำมาผลิตสี้อมผ้าไหมได้หากายิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเพรภัทร ยอดแก้ว (2563) ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งเทศบาล ตำบลโพรงมะเดื่อ ได้รับการอนุรักษ์ สืบสานและส่งเสริมโดยเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ซึ่งมีการจัดตั้ง กลุ่มทอผ้าลาวครั้งขึ้น โดยเน้นอนุรักษ์วิถีการทอผ้าและลวดลายผ้าแบบโบราณที่มีการสะท้อนถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สายน้ำ ภูเขา และสัตว์ เป็นต้น ผสมผสานกับ อัตลักษณ์ท้องถิ่นและจินตนาการของช่างทอผ้า เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายดอกระดิ่งที่มีที่สวยงาม นำไปตัดเย็บเป็นเครื่องผุ่งห่มและเครื่องใช้สอยต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของโภศล น่วมบาง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2559) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินอยู่ของการทอผ้าตีนจกของชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง บ้านสาระบัวกำ มีความสามารถในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แต่มีปัญหาขาดคนที่มีความรู้และฝีมือในการทอผ้าตีนจก ลายโบราณ การเก็บข้อมูลของลวดลายทอผ้าตีนจก และพบว่ามีการรักษาลวดลายผ้าทอลายโบราณมี 3 รูปแบบ การเก็บลายผ้าเก่า การขึ้นกีทอผ้า และใช้ไม้ขัดลายเก็บไว้ และการบันทึกลงในกระดาษลายเส้นกราฟ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพรภัทร ยอดแก้ว (2559) ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ลักษณะครอบครัว อาชีพ อาหาร การแต่งกาย ภาษา ศาสนาและความเชื่อ ประเพณีของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ ประเพณีแห่งรังสกรานต์ ประเพณีบุญกลางบ้าน แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ นโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนนำวิถีชีวิตและวัฒนธรรมลาวครั้งมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พัฒนาและสนับสนุนให้ชุมชนเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์วัฒนธรรมของ ชาติพันธุ์ลาวครั้ง สนับสนุนทุนวิจัยแก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิจัยแนวทาง การอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในชุมชนเทศบาลโพรงมะเดื่อ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูณภัทร ยอดแก้ว (2559) ผลการวิจัยพบว่า ในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ตำบลหัวหิน ชุมชนที่มีการรักษา ลวดลายผ้าทอลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง คือ การแห่งรังสกรานต์ การทำบุญกลางบ้าน และสารทเดือนสิบ

การศึกษาลวดลายของการทอผ้าตีนจกของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบร่วมกับ ลวดลายผ้าทอลาวครั้งที่เป็นเอกลักษณ์คือ 1.ลวดลายธรรมชาติ ได้แก่ ลายดอกไม้ ลายดอกไม้สี ลายดอกพิกุล ลายมะเขือ ลายไม้สัน ลายนาค ลายหงส์ ลายน้ำ้าให้ล

เป็นต้น 2. ลวดลายเรขาคณิต ได้แก่ ลายสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายเส้นตรง เส้นโค้ง วงกลมและวงรี ลายตะขอ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจากในชุมชนลາວครั้ง สอง ระยะเดือที่ได้รับความนิยมที่สุดคือ ผ้าทอตีนจาก ลายดอกไม้เดือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรภัทร ยอดแก้ว (2561) พบว่า ผ้าทอลາວครั้ง เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวลาวครั้ง เป็นผ้าทอมือที่มีความสวยงาม มีเอกลักษณ์โดดเด่น เพราะแสดงถึงวิถี การดำเนินชีวิต ความเชื่อในธรรมเนียมประเพณีของชุมชน มีลวดลายผ้าทอ ได้แก่ 1. ลวดลายธรรมชาติ 2. ลวดลายเรขาคณิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวนีย์ อารีจงเจริญ (2556) พบว่า ผ้าชิ้นลาวครั้งบ้านหม้อ มีเอกลักษณ์อยู่ 3 ประการคือ 1. ลักษณะผ้าชิ้น 2. นิยมนุ่งชิ้นสีแดงที่ได้จากครั้ง 3. ลายตีนจก ได้แก่ ลายทองเหลือง ลายหงส์ ลายหลัก ลายเครื่องป้อง ลายதวาย ลายขอ ลายดอกแก้ว ลายคันร่ม ลายจกตุ้ม รวมทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรภัทร ยอดแก้ว (2563) พบว่า ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว ครั้ง เทศบาลตำบลสอง ระยะเดือ ได้รับการอนุรักษ์ สืบสานและส่งเสริมโดยเทศบาลตำบลสอง ระยะเดือ ซึ่งมีการจัดตั้งกลุ่มทอผ้าลาวครั้งขึ้น โดยเน้นอนุรักษ์วิถีการทอผ้าและลวดลายผ้าแบบโบราณที่มีการสะท้อนถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สายน้ำ ภูเขา และสัตว์ เป็นต้น ผสมผสานกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและจินตนาการของช่างทอผ้า เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายดอกไม้ที่สวยงาม นำไปตัดเย็บ เป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้สอยต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพล ต้วนเทศ (2555) พบว่า ชาวบ้านทอผ้าไม้เพื่อจำหน่ายและสวมใส่ในเทศบาลสามัคคี ที่มีการทอผ้าแบบดั้งเดิมคือ การทอผ้ามัดหมี การทอผ้าจากและการทอผ้าขิด ลวดลายบนผ้าเปลี่ยนไปเป็น 2 กลุ่มคือ ลวดลายเรขาคณิต ลวดลายจากธรรมชาติ การใช้สีใช้สีสด เช่น สีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง สีฟ้า สีส้ม เป็นต้น กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในการทอโดยวิธีเรียนรู้จากการเรียนแบบการสาธิตให้ดูและลงมือปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. มีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนนำสถานที่ทอผ้ามาพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การทอผ้าตีนจาก เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครปฐม
2. ส่งเสริมการพัฒนาและสนับสนุนให้เทศบาลตำบลสอง ระยะเดือ เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ลาวครั้งในจังหวัดนครปฐม เช่น แหล่งเรียนรู้ผ้าทอตีนจาก แหล่งเรียนการทอผ้าแบบโบราณ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. สนับสนุนให้เทศบาลตำบลสอง ระยะเดือ จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์ลาวครั้ง เพื่อการอนุรักษ์ วัฒนธรรม เก็บรักษาและดูแลสิ่งของที่สำคัญที่สุดในด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนลาว ครั้ง
2. สนับสนุนทุนวิจัยแก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน ในการสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้า ในชุมชนเทศบาลตำบลสอง ระยะเดือต่อไป

3. สนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เป็นระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมบริบททางวัฒนธรรม รวมทั้งสภาพปัจจุบัน เพื่อการเรียนรู้และเผยแพร่วัฒนธรรม โดยมีการเผยแพร่ทั้งในลักษณะฐานข้อมูลออนไลน์ หนังสือและเอกสารควบคู่กันไป และควรให้เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เป็นแหล่งจัดเก็บฐานข้อมูลและดูแลระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โภศล น่วมบาง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. 2559. การดำเนินการทดลองพัฒนากองข้องชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง บ้านสรีบัวก้า อำเภอต่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 35 (6), 50-59.
- ญาณภัทร ยอดแก้ว. 2559. รายงานวิจัยเรื่อง การสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลหัวยด่วน อำเภอต่อนตุม จังหวัดศรีสะเกษ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ทรงพล ต้วนเทศ. 2555. การศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายลาวครั้งในจังหวัดสุพรรณบุรี ชัยนาท และอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษาทางบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.กรุงเทพฯ.
- บุญชุม ศรีสะอาด. 2554. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวิริยาสาส์น.
- ผ่องพรพรรณ ตรัยมงคลภูล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2555. การออกแบบการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แพรภัทร ยอดแก้ว. 2559. การศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ครั้งที่ 6 วันที่ 15-16 สิงหาคม 2559. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- แพรภัทร ยอดแก้ว. 2561. ผ้าทอลาวครั้งลายดอกไม้เดื่อ: ผ้าทอพื้นเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. ใน การประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติ ราชภัฏวิจัย ครั้งที่ 5 วันที่ 2-5 ธันวาคม 2561. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- แพรภัทร ยอดแก้ว. 2563. การอนุรักษ์ผ้าทอลาวครั้งกับการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งในเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 12 วันที่ 10 กรกฎาคม 2563. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รุจี ศรีสมบัติ. 2553. ผ้าทอลาวครั้ง: การอนุรักษ์พื้นที่และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอในวิถีชีวิตร. (วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ลือ ไชโยรา. 2551. ศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าไหมชุมชนตำบลโคกจาน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.

วิวารณ์ ชาติบูร. 2546. วัฒนธรรมและแนวทางอนุรักษ์ลิ้งทองพื้นถิ่นในวิถีชีวิตชาวครัง : กรณีศึกษาชุมชนในตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580.

สิทธิชัย สมานชาติ, ดร. 2562. ผ้าทอกลุ่มไทย-ครัง อัตลักษณ์ลวดลายและลีลั่น. วารสารวัฒนธรรม 58 (3) กรกฎาคม-กันยายน 2562.

สุพิศ ศรีพันธุ์. 2551. ภูมิปัญญาการทอผ้าของคนไทยเชื้อสายชาวครังในเขตอำเภอเดิมบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
เสาวนีย์ อาเร็จเจริญ. 2556. รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาลวดลายผ้าทอโบราณของชนชาติชาวครัง บ้านโคกหม้อ จังหวัดอุทัยธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.